

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 33, LT-01506 Vilnius, tel. (8 5) 266 1400,
faks. (8 5) 266 1402, el. p. ministerija@sam.lt, http://www.sam.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603472

Lietuvos Respublikos Seimo
Audito komitetui

2021-12- Nr.(1.1.21Mr)10-
I 2021-11-22 Nr. S-2021-5389

DĖL INFORMAVIMO APIE PLANUOJAMUS VEIKSMUS

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija (toliau – ministerija), įvertinusi Jūsų 2021 m. lapkričio 22 d. raštą Nr. S-2021-5389 „Dėl informacijos pateikimo“, teikia informaciją apie veiksmus, kurių planuojama imtis.

Susipažinus su Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos (toliau – STT) pateikta analitinės antikorupcinės žvalgybos informacija (STT 2021 m. spalio 25 d. raštas Nr. 4-01-7956 „Dėl korupcijos rizikų farmacijos ir paramos teikimo srityse“ (toliau – Raštas) apie farmacijos sektoriuje nustatytas korupcijos rizikas, susijusias su farmacijos įmonių teikiama parama, su šia parama susijusia galima įtaka vaistų kompensavimo, viešųjų pirkimų ir paramos panaudojimo srityse, šiuo metu įgyvendinama rekomendacija dėl reklaminių renginių asmens sveikatos priežiūros įstaigose (toliau – ASPĮ) organizavimo tobulinimo. Pagrindinis STT siūlymas – reglamentuoti nuotolinius reklaminius renginius ir sustiprinti reklaminių renginių priežiūrą užtikrinant centralizuotą informacijos apie renginius valdymą. Rekomendaciją numatoma įgyvendinti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2006 m. gruodžio 28 d. įsakymą Nr. V-1128 „Dėl vaistinių preparatų reklamos taisyklių patvirtinimo“ pakeitimu. Įsakymo pakeitimo projektas buvo parengtas ir 2021 m. birželio mėn. buvo paskelbtas Teisės aktų informacinėje sistemoje. Vėliau jis buvo patobulintas pagal gautas pastabas, organizuoti susitikimai su pastabas teikusiomis organizacijomis (pvz. Inovatyvios farmacijos pramonės asociacija, Vaistų gamintojų asociacija) siekiant priimti optimalius sprendimus. Šiuo metu projektas paskelbtas pakartotiniam derinimui Teisės aktų informacinėje sistemoje (Nr. 20-14882(3)). Parengtame teisės akto projekte numatomi konceptualūs pokyčiai – reglamentuojami visi nuotoliniai reklaminiai renginiai bei visi reklaminiai renginiai, vykstantys fiziškai ASPĮ arba kitose vietose (pvz., viešbučiuose). Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – VVKT) įpareigojama savo svetainėje sukurti e-formą, kurioje vaistų reklamos davėjai registruotų visus numatomus reklaminius renginius ir įvestų nustatytą informaciją, po renginio pažymėtų, ar jis įvyko. Taip VVKT būtų sudarytos sąlygos planuoti reklaminių renginių planinius patikrinimus bei atlikti neplaninius patikrinimus. Siekiant užtikrinti, kad VVKT turėtų visą informaciją, reikalingą veiksmingai kontrolei vykdyti, numatyta, kad draudžiama organizuoti į e-formą neįrašytus reklaminius renginius. Dalis informacijos apie reklaminius renginius bus viešinama, todėl visuomenė galės susipažinti su šia informacija.

Minėtame STT Rašte nurodoma, kad „SAM komisijoje nariu esantis organizacijos atstovas privalomoje pateikti interesų deklaracijoje nenurodė jokių aplinkybių, galinčių turėti įtakos jo, kaip komisijos nario, objektyvumui ir nešališkumui priimant komisijos sprendimus. Nepaisant to, komisijos posėdžių protokolų analizė parodė atvejus, kuomet organizacijos atstovas nenusišalino ir dalyvavo klausimų, susijusių su organizaciją rėmusių farmacijos įmonių vaistinių preparatų kompensavimu, sprendime.“. Be kita ko, Lietuvos Respublikos Seimo Sveikatos reikalų komiteto 2021 m. gruodžio 1 d. posėdyje STT atstovas pasisakė, kad „<...> farmacijos srityje veikiančių subjektų bendradarbiavimo priežiūros trūkumą iliustruoja nustatytos situacijos, kuomet farmacijos įmonės teikia paramą su vaistų

kompensavimu susijusių komisijų narių vadovaujamiems juridiniams asmenims. O komisijų nariai nenusišalina nuo su remiančiomis farmacijos įmonėmis susijusių klausimų“. Taip pat Rašte minima, kad „<...> nustatytas korupcijos rizikas, susijusias su farmacijos įmonių teikiama parama, su šia parama susijusia galima įtaka vaistų kompensavimo, viešųjų pirkimų <...> srityse.“. „Suteiktos paramos rodikliai rodo, kad <...> ryšiai gali kelti viešųjų ir privačių interesų konfliktų ir korupcijos rizikas, todėl detaliau išanalizuoti paramos teikimo atvejai srityse, susijusiose su sprendimų priėmimais dėl vaistų kompensavimo ir viešųjų pirkimų bei ASPĮ veiklos.“. Siekiant, kad STT minimi atvejai būtų atskleisti ir panašios situacijos nepasikartotų ateityje, bei siekiant, kad būtų tinkamai įgyvendinamos Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo bei Lietuvos Respublikos lobistinės veiklos įstatymo nuostatos, ministerija 2021 m. gruodžio 10 d. raštu Nr. (1.1.21 Mr.) 10-6463 „Dėl informacijos pateikimo“ kreipėsi į STT prašydama pateikti informaciją apie tuos atvejus, kuomet ministerijos (jei yra ir ministerijai pavaldžių įstaigų) Vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių kompensavimo komisijos nariai nenusišalino, arba nenusišalino kitų ministerijos kolegialių organų – komisijų ir tarybų, turinčių viešojo administravimo įgaliojimus ir priimančių privalomo pobūdžio sprendimus nepavaldiems asmenims, nariai, arba nenusišalino ministerijos ir jai pavaldžių įstaigų viešųjų pirkimų komisijų nariai, ekspertai, ar asmenys, kuriems paskirta atlikti supaprastintus pirkimus, koncesijų ar viešųjų pirkimų iniciatoriai ar kiti viešųjų pirkimų dalyviai.

Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų profesinės kvalifikacijos tobulinimą ir finansavimo tvarką reglamentuoja Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. kovo 18 d. įsakymas Nr. 132 „Dėl sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų profesinės kvalifikacijos tobulinimo ir jo finansavimo tvarkos“ (toliau – Tvarkos aprašas). Šis įsakymas numato, kad profesinės kvalifikacijos tobulinimo renginiuose skaitomuose pranešimuose pateikti vaistinių preparatų reklamą draudžiama.

Pažymėtina, kad vadovaujantis tobulinimo programų derinimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. V-645 „Dėl Sveikatos specialistų tobulinimo programų derinimo taisyklių ir Tobulinimo programų vertinimo komisijos nuostatų patvirtinimo“, 1 priedo 8 punktu, profesinės kvalifikacijos tobulinimo renginio organizatorius, teikdamas įgaliojimai institucijai tobulinimo programos derinimo dokumentus, kartu privalo pateikti ir savo patvirtinimą (tuo ir įsipareigodamas), kad kursų metu teikiama informacija apie vaistinius preparatus bei medicinos priemones (prietaisus) yra objektyvi ir renginio metu skaitomuose pranešimuose nepateikiama jų reklama.

Taip pat, vadovaujantis Tvarkos aprašo 18 punktu, visos švietimo institucijos turi užtikrinti tobulinimo programų kokybę ir jų vykdytojų profesionalumą, atitinkantį tobulinamų specialistų profesinei kvalifikacijai keliamus reikalavimus, kas ypatingai svarbu – užtikrinti, kad visų formų renginiai vyktų laikantis Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo nuostatų, o profesinės kvalifikacijos tobulinimo programos būtų suderintos su ministerija.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad ministerija skiria finansavimą tik tikslinėms privalomojo tobulinimo programoms, numatytoms Tvarkos aprašo priede, apmokant pagal bazinę kainą iki 60 proc. minimalios tobulinimo trukmės. 2021 metais iš valstybės biudžeto visų sveikatos priežiūros specialistų profesinės kvalifikacijos tobulinimui buvo skirta 77 tūkst. Eur.

Esamas sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų profesinės kvalifikacijos tobulinimo ir finansavimo reglamentavimas numato, kad sveikatos priežiūros ar farmacijos įstaigos, įmonės, planuodamos kitų metų biudžetą, atsižvelgdamos į specialistų tobulinimosi poreikį, gali numatyti lėšas specialistų tobulinimuisi (rekomenduojama ne mažiau kaip vieną procentą įstaigos darbo užmokesčio fondo). Specialistų tobulintis siunčianti įstaiga padengia komandiruotės išlaidas ir moka vidutinį darbo užmokestį Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka.

Įgyvendindama aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija yra įsipareigojusi iki 2023 m. II ketvirčio parengti ir įgyvendinti sveikatos priežiūros specialistų kompetencijos vertinimo ir kvalifikacijos tobulinimo modelio planą, kuriame būtų numatyta ir skaidri sveikatos priežiūros specialistų kvalifikacijos tobulinimo finansavimo sistema. Šiam ir kitiems su sveikatos priežiūros žmogiškaisiais ištekliais

susijusiems Vyriausybės programos iniciatyvoms (priemonėms) įgyvendinti, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijoje yra sudaryta ir dirba atskira politikos grupė.

Pažymėtina, kad įgyvendinant 2019 m. gruodžio 3 d. Lietuvos Respublikos farmacijos įstatymo Nr. X-709 2, 51 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 51¹ straipsniu Įstatymą Nr. XIII-2590, kuriuo buvo reglamentuotas informacijos apie vaistų registruotojų perleistas vertes kaupimas, pateikimas VVKT ir viešinimas, buvo priimtas 2020 m. birželio 23 d. SAM įsakymas Nr. V-1537 „Dėl informacijos apie perleistų verčių gavėjams perleistas vertes, juridinių asmenų duomenų bei sveikatos priežiūros ir (ar) farmacijos specialistų asmens duomenų teikimo Valstybinei vaistų kontrolės tarnybai prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos ir informacijos apie perleistas vertes bei sveikatos priežiūros ir (ar) farmacijos specialistų asmens duomenų skelbimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Informacija apie 2020 m. perleistas vertes asmens sveikatos priežiūros įstaigos, organizacijoms, sąjungoms ir pan., bei sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistams yra paskelbta VVKT interneto svetainėje.

Ministerija, atsižvelgdama į STT rekomendacijas dėl veikiančių komisijų priimamų sprendimų skaidrinimo, svarstys galimybę tobulinti minėtos srities teisinį reglamentavimą. Manome, kad būtų tikslinga nustatyti aiškius reikalavimus asociacijoms, viešosioms įstaigoms, visuomeninėms medikų organizacijoms, pacientų organizacijoms ir kitiems juridiniams asmenims (toliau – įstaigos, asociacijos ir organizacijos), deleguojantiems savo narius į ministerijos sudaromas darbo grupes ar komisijas dėl vaistinių preparatų kompensavimo ar jų kainodaros teisinio reguliavimo. Deleguoti savo narius į darbo grupes ar komisijas galėtų tik tos įstaigos, asociacijos ir organizacijos, kurios atitiktų šiuos minimalius kriterijus:

1. būti įregistruotos Juridinių asmenų registre;
2. atitiktų reikalavimus, numatytus Lietuvos Respublikos asociacijų įstatyme, Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatyme ar Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos fondų įstatyme;
3. savo interneto svetainėje skelbtų metinių finansinių ataskaitų rinkinius, veiklos ataskaitas (kartu su audito išvadomis), jei finansinių ataskaitų auditas atliktas, taip pat informaciją apie paramos teikėjus, rėmėjus, partnerius ir (ar) kitą naudą teikusius juridinius asmenis, įskaitant (bet neapsiribojant) sveikatos priežiūros paslaugų teikėjus, medicinos prietaisų tiekėjus, farmacines kompanijas ir kt., išskyrus fizinių asmenų asmens duomenis, kurie pagal teisės aktus, reglamentuojančius fizinių asmenų asmens duomenų apsaugą, viešai neskelbiami. Jei aukščiau išvardyti subjektai interneto svetainės neturi, informaciją turėtų pateikti patys nustatyta tvarka.

Taip pat informuojame, kad šiuo metu rengiamas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo laikymosi ir kontrolės tvarkos aprašas, kuris apims ir ministerijoje sudaromų kolegialių organų narių interesų konfliktų derinimo nuostatas.

Sveikatos apsaugos ministras

Arūnas Dulkys